

Załącznik do uchwały
Rady Gminy Banie Mazurskie
Nr2016
z dnia grudnia 2016r.

G M I N N Y P R O G R A M
PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
G M I N Y B A N I E M A Z U R S K I E
na rok 2017

I. Postanowienia ogólne

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii jest kontynuacją zadań realizowanych w poprzednich latach. Stanowi opis działań, które będą realizowane w ramach zadań własnych gminy, w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii i innych problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych oraz integracji społecznej osób uzależnionych na terenie Gminy Banie Mazurskie w 2017 roku.

Program wpisuje się w cele Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Banie Mazurskie do 2020 roku – cel główny: wzrost zaradności życiowej mieszkańców, cel operacyjny: ograniczenie występujących patologii. Program w swej konstrukcji merytorycznej jest utożsamiany z założeniami Wojewódzkiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz z Narodowym Programem Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Program uwzględnia cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, określone w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2016-2020.

II. Diagnoza

Nasza gmina liczyła na koniec 2015r. - 4054 mieszkańców (3357 powyżej 18 roku życia i 697 do 18 roku życia). Przyjmuje się szacunkowe dane statystyczne wyłonione na podstawie badań ogólnokrajowych, że około 2 % społeczności jest uzależniona od alkoholu. Zatem przypuszczalna liczba tych osób w naszej gminie oscyluje w granicach 81 osób. Z badań wynika, że dorośli żyjący w otoczeniu alkoholika stanowią około 4% populacji, zatem w naszej gminie jest ich około 162 osoby. Przyjmuje się, że dzieci wychowujące się w rodzinach z problemem alkoholowym stanowią również 4% populacji, zatem w naszej gminie w rodzinach z problemem alkoholowym wychowuje się około 162 dzieci. Przeprowadzone badania w kraju pokazały, że osoby spożywające alkohol w sposób szkodliwy dla siebie i dla otoczenia stanowią od 5% do 7% populacji, a zatem szacuje się, że w Baniach Mazurskich jest około 203- 284 osoby. Wiele osób uwikłanych jest w przemoc domową, która w około 85 % jest związana z używaniem alkoholu (dane krajowe).

Do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wpłynęło 10 wniosków o zastosowanie leczenia odwykowego. Pięć wniosków skierowano do sądu o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego. Dwie osoby podjęły leczenie dobrowolnie.

Zgodnie z przepisami art. 12 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dn. 26 października 1982 wraz z nowelizacjami, na terenie Gminy Banie Mazurskie Rada Gminy ustaliła 25 punktów sprzedaży napojów alkoholowych, zawierających powyżej 4,5% alkoholu (z wyjątkiem piwa) przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży i 5 punktów sprzedaży napojów alkoholowych, zawierających powyżej 4,5% alkoholu (z wyjątkiem piwa) przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży - Uchwała Nr III/24/03 z dnia 27.02.2003r. i Uchwała zmieniająca Nr XXXIV/200/2014 z dnia 21.05.2014r.

Edukacja szkolna w gminie Banie Mazurskie realizowana jest w 2 przedszkolach, 2 szkołach podstawowych oraz w gimnazjum. W szkołach podstawowych uczy się 205 uczniów, w przedszkolach – 79, w gimnazjum 93, łącznie 377 uczniów.

III. Cele gminnego programu

- Zmniejszenie rozmiarów istniejących problemów dotyczących uzależnienia od alkoholu.
- Zmniejszenie indywidualnych zagrożeń psychospołecznych i ekonomicznych wynikających z nadużywania alkoholu i innych środków psychoaktywnych.
- Zapobieganie powstawaniu nowych problemów dotyczących uzależnień na terenie gminy.

- Zwiększenie stabilności i bezpieczeństwa środowiska rodzinnego oraz społecznego.

Cele będą realizowane z uwzględnieniem konieczności zapewnienia dostępności, zgodnie z koncepcją projektowania uniwersalnego, określoną w art. 2 Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych, sporządzonej w Nowym Jorku dnia 13 grudnia 2006r. (Dz.U. z 2012r., poz. 1169), oraz potrzebami osób z różnymi niepełnosprawnościami.

IV. Zadania gminnego programu

1. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu;

- 1) Współpraca z oddziałami detoksykacyjnymi oraz placówkami ambulatoryjnego i stacjonarnego leczenia odwykowego.
- 2) Kontynuowanie działalności gminnego punktu interwencji kryzysowej dla osób uzależnionych, ich rodzin i ofiar przemocy.
- 3) Pomoc osobom uzależnionym w szybkim podjęciu leczenia (kierowanie, edukacja, wspieranie psychologiczne, porady prawne, praca socjalna)
- 4) Informowanie społeczności o możliwościach uzyskania pomocy w zakresie terapii oraz najbliższych placówkach zajmujących się leczeniem osób uzależnionych.
- 5) Inne zadania mające wpływ na zwiększenie pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej, wynikłe w trakcie roku.

2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie;

- 1) Psychoedukacja i zwiększanie kompetencji wychowawczych rodziców – zajęcia psychoedukacyjne.
- 2) Poradnictwo prawne, psychologiczne, terapeutyczne dla osób uzależnionych i współuzależnionych oraz osób doznających przemocy i osób stosujących przemoc w punkcie interwencji kryzysowej.
- 3) Motywowanie osób stosujących przemoc domową do udziału w programach edukacyjno- korekcyjnych dla sprawców przemocy w rodzinie.
- 4) Doskonalenie gminnego systemu wsparcia dla osób doznających przemocy domowej, współpraca oraz przepływ informacji pomiędzy instytucjami i organizacjami zajmującymi się pomocą socjalną, materialną, medyczną, prawną, psychologiczną i inną.
- 5) Wspieranie działalności Zespołu Interdyscyplinarnego rozwiązującego problemy w rodzinie wynikające z uzależnień oraz przemocy domowej.
- 6) Prowadzenie postępowania przygotowawczego w sprawach o nałożenie obowiązku leczenia odwykowego, wstępne motywowanie osób uzależnionych do podjęcia leczenia przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz kierowanie do biegłych na badania w przedmiocie uzależnienia.
- 7) Wspieranie realizacji programów profilaktycznych.

Realizacja w/w zadań będzie odbywać się z uwzględnieniem potrzeb osób niepełnosprawnych.

3. Prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych, w tym kampanii edukacyjnych dotyczących ryzyka szkód wynikających ze spożywania alkoholu dla konsumentów i ich otoczenia, prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na

rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;

- 1) Prowadzenie działań edukacyjnych dla dorosłych w zakresie szkód wynikających z picia alkoholu przez dzieci i młodzież.
- 2) Uwzględnianie, w programach nauczania w szkołach, wiedzy o szkodliwości picia alkoholu i zażywania innych substancji psychoaktywnych.
- 3) Wyposażenie w materiały informacyjno edukacyjne placówek i urzędów (plakaty, ulotki, broszury o tematyce uzależnień i przemocy).
- 4) Upowszechnianie informacji dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie i możliwości przeciwdziałania przemocy w rodzinach, w szczególności z problemem alkoholowym.
- 5) Organizowanie kampanii edukacyjnych dla dzieci, młodzieży i dorosłych np. „Zachowaj trzeźwy umysł”, „Chodź człowieku, coś Ci powiem”, „Trzymaj formę”, „Spójrz inaczej”, „Wartości i moja przestrzeń życiowa”.
- 6) Szkolenie Kadr:
 - a) podnoszenie kompetencji przedstawicieli instytucji działających w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów wynikających z używania alkoholu, w tym zakresie przeciwdziałanie przemocy rodzinie,
 - b) kształcenie personelu medycznego w zakresie umiejętności rozpoznawania wzorów picia i podejmowania interwencji wobec pacjentów pijących alkohol ryzykownie i szkodliwie (wczesne rozpoznanie i krótka interwencja),
 - c) rozwijanie systemu kształcenia, doskonalenia zawodowego i odpowiedzialności zawodowej specjalistów psychoterapii uzależnień i instruktorów terapii uzależnień,
 - d) podnoszenie kompetencji osób pracujących z dziećmi i młodzieżą w zakresie skutecznych oddziaływań profilaktycznych oraz udzielających pomocy dzieciom z rodzin z problemem alkoholowym.
- 7) Wspieranie działalności środowisk abstynenckich.
- 8) Realizację programów profilaktyczno-edukacyjnych, socjoterapeutycznych, kampanii i imprez sportowych, edukacyjno – szkoleniowych, organizowanie różnego typu przedsięwzięć np. Młodzieżowe Grupy Wsparcia, organizowanie klubów ze specjalnym programem terapeutyczno – rozwojowym, oraz programem profilaktycznym, konkursów, spektakli, masowych imprez profilaktycznych i innych działań wspierających wychowanie w trzeźwości.

4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;

- 1) Współdziałanie z kościołem katolickim i innymi kościołami oraz związkami wyznaniowymi w zakresie wychowania w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi i narkomanii.
- 2) Wspieranie działalności kuratorów sądowych wykonujących nadzór nad osobami poddanymi leczeniu odwykowemu.
- 3) Współdziałanie z organizacjami pozarządowymi i samopomocowymi zajmującymi się statutowo profilaktyką problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii.
- 4) Współpraca i wspieranie inicjatyw instytucji statutowo działających na rzecz rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii.
- 5) Kącik prawny.

5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;

- 1) Kontrola przestrzegania zasad obrotu napojami alkoholowymi w punktach sprzedaży w przedmiocie przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, w szczególności dot. sprzedaży alkoholu nieletnim i nietrzeźwym, łamania zakazów promocji i reklamy napojów alkoholowych, przy współudziale ustawowo uprawnionych organów (np. policja).
- 2) Kontynuacja działań wynikających z realizacji uchwał Rady Gminy dotyczących szczegółowych zasad wydawania i cofania zezwoleń na prowadzenie sprzedaży napojów alkoholowych.
- 3) Podejmowanie działań interwencyjnych w stosunku do osób łamiących przepisy ustawy – wnioskowanie o cofnięcie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz występowanie w charakterze oskarżyciela publicznego.

V. Podmioty umożliwiające prowadzenie działalności profilaktycznej na terenie Gminy Banie Mazurskie

- 1) Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
- 2) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.
- 3) Gminna Biblioteka Publiczna.
- 4) Szkoły Podstawowe i Gimnazjum na terenie gminy.
- 5) Gminny Ośrodek Kultury i Promocji.
- 6) Inne instytucje i stowarzyszenia.

VI. Źródła finansowania gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz narkomanii.

Źródłem finansowania gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz narkomanii są środki finansowe budżetu gminy pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

Plan wpływów z opłat za wydane zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych na rok 2017 wynosi 48 000 zł.

Plan wydatków na rok 2017 związanych z realizacją programu wynosi 48 000 zł, w tym:

1. Kontynuacja działalności punktu interwencji kryzysowej (pomoc psychologiczna, terapeutyczna i prawna)

koszt realizacji - 19 100

realizator - psycholog, prawnik, instruktor terapii uzależnień

termin realizacji - 18 godzin w miesiącu przez 12 m-cy

2. Dofinansowanie programów profilaktycznych.

koszt realizacji - 12 900

realizator instytucje i stowarzyszenia

termin realizacji - styczeń - grudzień

3. Zajęcia psychoedukacyjne dla rodziców

koszt realizacji - 650

realizator - psycholog

termin realizacji - styczeń-czerwiec, wrzesień-grudzień

4. Organizacja lokalnych kampanii edukacyjnych, **działania profilaktyczno-edukacyjne - 3 000**

5. Zakup **materiałów informacyjno-edukacyjnych** (broszur, poradników, ulotek, programów edukacyjnych, prenumerata czasopism) - **550**
6. **Oplaty za orzecznictwo w przedmiocie uzależnienia** - **3 800**
7. **Szkolenia członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych** - **3 700**
8. **Zwrot kosztów podróży członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych** - **500**
9. **Wynagrodzenia członków komisji** - **3800**

VII. Zasady wynagradzania członków gminnej komisji ds. rozwiązywania problemów alkoholowych

1. Członkom komisji przysługuje miesięczne wynagrodzenie w formie ryczałtu w wysokości 100,00 złotych (brutto) za udział w realizacji zadań wynikających z Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. W przypadku, gdy w miesiącu nie odbędzie się, co najmniej jedno posiedzenie ryczałt nie przysługuje.
2. Podstawą wypłaty ryczałtu jest lista obecności podpisana przez członka komisji i potwierdzona przez przewodniczącego komisji.
3. Członkom komisji przysługuje zwrot kosztów podróży służbowych środkami komunikacji publicznej lub za użycie samochodu prywatnego związanego z działalnością komisji.
4. Podstawą wypłacenia zwrotu kosztów podróży jest potwierdzona i rozliczona delegacja służbowa podpisana przez Pełnomocnika.

VIII. Uwagi końcowe

Aby ustrzec młodą osobę przed uzależnieniem należy prowadzić racjonalną i dobrze zorganizowaną profilaktykę. Pierwszym źródłem informacji na temat narkotyków i alkoholu powinni być rodzice. Dlatego też powinno się organizować dla nich zajęcia wyposażające ich w wiedzę na temat narkomanii oraz sposobów rozmawiania ze swoimi dziećmi. Główny ciężar na organizowaniu zajęć profilaktycznych w szkole spoczywa na psychologu i pedagogu szkolnym. Nauczyciele, księża czy katecheci powinni wykazywać się, co najmniej elementarną wiedzą na temat uzależnienia oraz umiejętnością rozpoznawania zażywania przez dzieci i młodzież substancji psychoaktywnych. Najlepsze efekty edukacyjne osiąga się w pracy metodami aktywnymi.

Oddziaływania profilaktyczne i interwencyjne nie powinny być akcjami sporadycznymi, lecz systematycznym działaniem. Zapobieganie w ramach profilaktyki szkolnej winno koncentrować się na psychoedukacji (edukacja zdrowotna z programami profilaktycznymi) oraz psychokorekcji i terapii adresowanej do młodzieży i rodzin zagrożonych uzależnieniem. Skutecznej profilaktyki i interwencji kryzysowej nie sposób realizować bez współpracy rodziców, szkoły, kościoła, policji, Punktu Interwencji Kryzysowej i Zespołu Interdyscyplinarnego, w których osoby tak z grupy wysokiego ryzyka jak i już uzależnione mogłyby znaleźć fachową pomoc i wsparcie.